

CE DOS MOUROS. Aldea da parroquia de Ambosores (Santa María), no concello de Muras, na provincia de Lugo.

CE NABEIRA, O. Aldea do Alto Esteso (Santa María), concello de Fefo (A Coruña), que ten 3 habitantes e dista 12 quilómetros da capital municipal.

CE DA NOVA, O. Aldea do Val Esteso (San Pedro), no concello de Fefo (A Coruña), que ten 5 habitantes e dista 9,7 quilómetros da capital municipal.

CE DE PAREDES, O. Aldea da parroquia do Sisto (Santa María), municipio de Ourol (Lugo), que ten 7 habitantes e dista 5,4 quilómetros da capital do concello.

CE REDONDO, O. Aldea da parroquia do Freixo (San Xoán), no concello das Pontes de García Rodríguez (A Coruña), que dista 11 quilómetros da capital municipal.

CE SECO, O. Aldea da parroquia de Freixo (San Xoán), no concello das Pontes de García Rodríguez (A Coruña), que dista 13 quilómetros da capital municipal.

CE DAS TAUGAS, O. Aldea da parroquia de Devesos (San Sebastián), no concello de Ortigueira, provincia da Coruña, que ten 5 habitantes e dista 13 quilómetros da capital municipal.

CEIRO. s.m. 1. Talo da coia; canhaneiro, coeiro, coíñeiro. **2.** Verza; coeiro, coíñeiro.

Faxe galega que leva por armas, en branco de ouro, unha perla de goles, carregada de tres vieiras de prata. (Eduardo Seijas)

CEIRO BESCOS, Mario. Naceu en Ferrol (A Coruña) en 1920. Inclúese na denominada promoción de enlace, á que pertencían autores como Luz Pozo, Manuel Cuña, Tomás Barros ou González Tovar. A súa actividade principal foi a de xornalista, coa que acadou varios premios. Colaborou, sobre todo, con traballos de crítica literaria en diversos xornais: *La Noche*, *El Correo Gallego*, *El Norte de Galicia*, *Información*, etc. Foi tamén redactor da revista *Arrerolá Aturuxo*, na que se deu a conocer como poeta en castelán. Como autor en lingua galega escribiu as posicions poéticas “As illas” e “Aposta ó nirvana”, de Tomás Barrios, aparecidas na revista *Nordés* en 1955 e 1987, respectivamente; e “Libro de mares” e “Palabra agachada”, publicadas en *La Voz de Galicia* a mediados dos anos 80, amais do libro de relatos *A primeira fase e outras narracions*.

que viu a luz en 1996, con ilustracións de Luis Alonso Girgado e ilustracións de Siro López. En lingua castelá publicou, entre outros, o poemario *Carta de algunas islas y varios ríos* (1982).

Antonio Couceiro Freijomil

COUCEIRO FREIJOMIL, Antonio. Naceu en Pontedeume (A Coruña) o 2 de xuño de 1888. En 1904 estableceu, na súa vila natal, un colexio de primeira ensinanza, ó tempo que realizou, como alumno libre, os estudos de Maxisterio en Santiago de Compostela (1906-09) coas máximas cualificacións e premio extraordinario. Pouco tempo despois, cursou os estudos de bacharelato. Acadou o número un nas oposiciones de Maxisterio de 1910 e exerceu a súa profesión na Escola Superior Graduada de Lugo, agregada ó Instituto de Segunda Ensinanza, traballo que alternou co exercicio libre do ensino secundario. En 1917, tamén por oposición, ingresou como inspector de ensino primario e elixiu a praça de Ourense para non saír de Galicia ó ser-la única vacante disponible para os seus desexos, xa que o seu brillante expediente lle concedía opción a calquera capital de importancia. Nesta cidade contraeu matrimonio con Elisa Pavón Rodríguez, desempeñou o cargo de redactor xefe de *Diario de Orense* e colaborou en *La Zarpa*, o xornal de Basilio Álvarez, e en *Galicia*, ámbalas publicacións da capital auriense. O resto do seu labor periodístico repartiu como redactor no diario lugués *El Norte de Galicia*, así como en *Vida Gallega*, *El Compostelano*, *El Correo Gallego* e *La Noche*, ademais de colaborar na prensa do seu Pontedeume natal.

En 1921 ofrecéronlle diversas bolsas para continua-la súa formación en Francia, Bélxica e Suíza, beneficios ós que renunciou e no ano 1936 pasou a Santiago de Compostela adscrito ós servizos do reitorado. Estivo de novo en Ourense de 1939 a 1942; nesta última data obtivo o traslado á Coruña e fixou a súa residencia na capital do distrito universitario. En 1938 nomeárono colaborador da Oficina Técnica Administrativa de Depuración do Persoal de Educación Nacional, cargo do que rogou que o eximisen, como así sucedeu.

Home caracterizado pola súa modestia, de aspecto de mestre rural e posuidor dunha memoria proverbial, aínda que tamén controvertido, ensinoullas a ler e a escribir desinteresadamente ós vendedores da prensa compostelá. O 9 de maio de 1955 faleceu en Santiago de Compostela.

Foi membro numerario da Real Academia Galega e electo do Seminario de Estudos Galegos dende 1928. Notable conferenciante, a súa biblioteca constaba de máis de mil volumes de temas galegos, periódicos e revistas antigas, así como de numerosos datos recollidos polo autor nas súas investigacións. A maior parte desta colección bibliográfica, uns setecentos volumes, ademais de moitos cadernos e papeis manuscritos, adquirírona Felipe R. Cordero Carrete e Paulino Pedret Casado e depositárona, en 1956, no Instituto Padre Sarmiento de Estudios Galegos, onde permanece na actualidade.

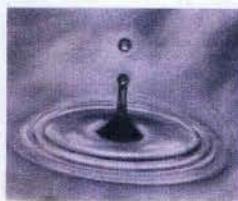
Couceiro Freijomil posúe unha extensa e varia producción bibliográfica e algunha das súas obras, como o seu diccionario, pese ás dificultades que comportou a súa elaboración, veu ampliada pouco traballada parcela da biografía galega. As súas publicacións fundamentais son *La aceptación del dolor* (Lugo, 1914); *Lóstregos* (Ourense, 1925), 229 composicións premiadas ese ano en Lugo e que, ampliadas a 1.000, se publicaron baixo o título de “Do meu feixe”, no diario ourensán *Galicia*; “Pontedeume y su comarca. Apuntes históricos”, en *Boletín da Real Academia Galega* (1927-45), obra que, aumentada, apareceu como libro co título de *Historia de Pontedeume y su comarca* (Santiago de Compostela, 1944); “El idioma gallego. Historia, gramática, literatura”, no tomo *Generalidades de la geografía general del Reino de Galicia*, publicado en Barcelona no ano 1935, en separata; “Galicia”, poema escrito en galego, premiado en Ourense (1926); *Ortografía gallega. Bases para su unificación* (Ourense, 1929), cun apéndice de A. Moralejo Laso; *La bandera de Galicia (colección de artículos que editan varios amigos del autor)* [Ourense, 1929]; “Un menudo pleito literario”, 11 artigos no diario *Galicia* de Ourense

(do 26 de outubro ó 30 de novembro de 1930); "Los factores del desenvolvimento humano (ensayo pedagógico)" (Ourense, 1934), folletín de *Magisterio Orensano*; "Los niños anormales y su educación especial" (Ourense, 1936), tradución dunha parte da *Hygiène scolaire*, de Méry e Genévrier; "Monumentos de la provincia de Orense", en *Boletín de la Comisión de Monumentos Históricos y Artísticos* (1937-38); *Diccionario bio-bibliográfico de escritores gallegos*, 3 volumes (Santiago de Compostela, 1951-53) e *Programa escolar* (Santiago de Compostela, 1955). [Brais da Bouza]

Emma Couceiro

HUMIDOSAS

V PREMIO DE POESÍA ESPIRAL MAIOR

ESPIRAL MAIOR
POESÍA

Humidosas, de Emma Couceiro López.

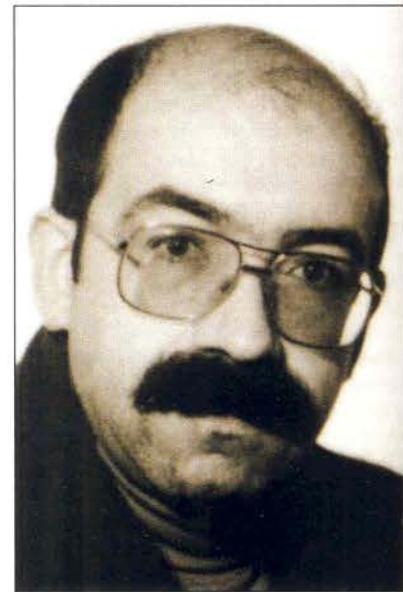
COUCEIRO LÓPEZ, Emma. Poetisa que naceu en 1977 en Cospeito (Lugo). Licenciuouse en Filoloxía Hispánica na Universidade da Coruña, cidade na que reside na actualidade. En 1997 obtivo o quinto premio Espiral Maior de Poesía coa súa obra *Humidosas*, primeiro libro publicado, e en 1998 concedéronlle o décimo premio de Poesía Eusebio Lorenzo Baleirón polo seu segundo volume, *As entrañas horas*. O último traballo ata o momento saíu á luz no ano 2003 e leva por título (*Cito*). A súa obra aparece tamén recollida no libro colectivo *Mulher a facer vento* (1998), xunto a outras seis poetisas galegas, e nas antoloxías poéticas *Río de son e vento* (Vigo, 1999), *dEfecto 2000* (Santiago de Compostela, 1999), *A tribo das baileas* (Vigo, 2001), *Mujeres de carne y verso* (Madrid, 2001) e *25 años de poesía galega III* (A Coruña, 2002), entre outras. Colabora, como poetisa e como crítica literaria, en diversas revistas especializadas como *A Xanela*, *Dorna*,

Grial, *Festa da Palabra Silenciada*, *Casa da Gramática*, *Entellunu e Akademie*. Organizou e participou en numerosos recitais, entre os que cabe salienta-lo I e II Ciclo de Recitais Poéticos en Filoloxía, este xunto a Yolanda Castaño, na Universidade da Coruña. Forma parte do consello de redacción da editorial Letras de Cal, centrada na publicación de textos líricos de autores novos. Na actualidade ocupa a secretaría técnica da Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG) e é membro da directiva da Asociación Cultural Eira Vella, de Betanzos.

COUCEIRO PÉREZ, José Luis. Naceu na parroquia coruñesa de Feás (Aranga) o 2 de marzo de 1942. É profesor titular de Lingua e Literatura galegas da Facultade de Filoloxía da Universidade de Santiago de Compostela (A Coruña) e membro do Instituto da Lingua Galega (ILG) dende a súa fundación (1971), do consello de redacción da revista *Verba* e da Sección de Lingua e Literatura galegas do Instituto de Estudios Galegos Padre Sarmiento. Cursou a carreira de Letras nas universidades de Navarra e Santiago e obtivo na segunda o grao de licenciado (1967) e doutor (1973) en Filoloxía Románica, cos traballos *Vocabulario de Feás* e *El habla de Feás* (anexo 5 de *Verba*, 1976), ambos cualificados coa máxima nota. Completou a súa formación en Italia, na Universidade para Estranxeiros de Peruxia e na Universidade Católica do Sagrado Corazón, de Milán.

José Luis Couceiro, profesor numerario da universidade compostelá dende 1974, colaborou na elaboración dos métodos *Galego I, II e III*, auspiciados polo ILG. Comezou a súa investigación no ámbito da lingua galega con diversos traballos como "Notas etno-lingüísticas en torno a la pesca de río en Galicia (río Mandeo)" e posteriormente centrou a súa actividade investigadora na lingua e na literatura galega medieval, á que achegou numerosos artigos como "Lírica medieval" e "Historia de la literatura gallega medieval", ambas publicadas en *Galicia Eterna* (Barcelona, 1978 e 1988, respectivamente), "Notas a unha cantiga dionisíaca" (1991), "A edición na cantiga de Mendinho" (1998), etc. Colabora en diversos proxectos de investigación como no Corpus Documental Latino en Galicia, para o Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades (CRPIH) e no proxecto de gramática histórica, para o ILG.

COUCEIRO RIVAS, Jesús. Nado o 9 de novembro de 1941 na parroquia coruñesa de Albixoi (Mesía), iniciou a súa andaina como comerciante e no ano

O profesor José Luis Couceiro Pérez.

1969 fundou a Libraría Couceiro, situada entón na rúa de San Pedro, na cidade compostelá. A mediados dos anos 70 o establecemento especializouse na venda dos libros en galego e portugués e en 1986 introduciuse no mercado do libro antigo. Creou no ano 1979 o boletín *Bendado*, unha publicación bibliográfica na que se poden consultar as diferentes novedades editoriais. Organizou varias exposicións sobre libros galegos en Portugal (O Porto, Lisboa, Aveiro, Braga e Viana) e Suíza. Foi editor en Ediciones do Cerne e socio fundador e editor en Laios (ambas na cidade de Santiago de Compostela). Ademais, participou na fundación de Edigal, a primeira compañía discográfica independente galega, na actualidade de Clave Records. Fundou e presidiu a Agrupación de Libreiros de Santiago de Compostela e a Federación de Libreiros de Galicia e ocupou a vicepresidencia da Confederación de Libreiros de España. Foi membro fundador da Fundación Castelao en 1984 e do Club Nacionalista Alén-Nós en 1987. Ó longo da súa traxectoria como empresario e promotor da cultura galega recibiu diversos recoñecementos como o primeiro premio Irmandade do Libro, que concede a Federación de Libreiros de Galicia, o Premio Manuel Beiras, organizado pola Cámara Oficial de Comercio, Industria e Navegación de Santiago de Compostela e o Concello desta cidade, e a Insignia de Oro y Brillantes (1995) da Asociación Artes Gráficas de Galicia. Na actualidade conforman a empresa as dúas libreras situadas na capital galega.